Elektronicznie podpisany przez:
Beata Maria Chmielewska
dnia 20 stycznia 2026 r.

# UCHWAŁA Nr RIO.II-00312-67/2026
## Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Białymstoku
## z dnia 20 stycznia 2026 r.

**w sprawie wyrażenia opinii o możliwości sfinansowania deficytu i prawidłowości planowanej kwoty długu przedstawionych przez Radę Gminy Białowieża**

Na podstawie art. 13 pkt 10 i art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r. poz. 7), art. 230 ust. 4 i art. 246 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r. poz. 1483, ze zm.) oraz Zarządzenia Nr 7/2023 Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej w Białymstoku z dnia 27 lipca 2023 r. w sprawie wyznaczenia składów orzekających i ich przewodniczących,

Skład Orzekający w osobach:
Beata Chmielewska – przewodnicząca
Agnieszka Gerasimiuk – członek
Marlena Stachurska–Janczyło – członek

**opiniuje negatywnie**

- możliwość sfinansowania deficytu określonego w uchwale budżetowej Gminy Białowieża;
- prawidłowość planowanej kwoty długu Gminy Białowieża wynikającej z zaciągniętych zobowiązań, o której mowa w art. 226 ust. 1 pkt 6 ustawy o finansach publicznych, wnosząc uwagi zawarte w uzasadnieniu.

## Uzasadnienie

Skład Orzekający sformułował niniejszą opinię w oparciu o uchwały Rady Gminy Białowieża z dnia 19 grudnia 2025 roku: Nr XVII/98/25 w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Białowieża na rok 2026 oraz Nr XVII/97/25 w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Białowieża na lata 2026–2029 wraz z prognozą kwoty długu i spłat zobowiązań na lata 2026–2038.

Rada Gminy uchwaliła na 2026 rok budżet, w którym zaplanowano: dochody ogółem w kwocie 21 105 125,00 zł (w tym bieżące – 19 229 619,00 zł, majątkowe – 1 875 506,00 zł); wydatki ogółem w kwocie 24 195 326,00 zł (w tym bieżące – 16 593 646,00 zł, majątkowe – 7 601 680,00 zł). Różnica między planowanymi dochodami i wydatkami budżetu stanowi deficyt w wysokości 3 090 201,00 zł, który ma zostać sfinansowany z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i dochodów z opłat za koncesję na sprzedaż alkoholu w wysokości – 10 000,00 zł oraz z wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych w kwocie 3 080 201,00 zł.

Odnośnie przyjętej wielkości przychodów wewnętrznych planowanych do zaangażowania w budżecie roku 2026 Skład Orzekający stwierdza co następuje:

Z konstrukcji budżetu na rok 2026 wynika, że zarówno deficyt, jak i rozchody budżetu zostaną sfinansowane z wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i dochodów z opłat za koncesję na sprzedaż alkoholu w ogólnej wysokości **3 590 441,00** zł (deficyt budżetu w wysokości 3 090 201,00 zł oraz rozchody w kwocie 500 240,00 zł – o czym stanowią zapisy §§ 6 i 7 uchwały Nr XVII/98/25 w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Białowieża na rok 2026).

Z bilansu z wykonania budżetu gminy za 2024 rok, sporządzonego według stanu na dzień 31.12.2024 r. wynika, że gmina posiadała przychody wewnętrzne w ogólnej wysokości 5 116 190,30 zł. Jednocześnie z danych zawartych w załączniku Nr 1 do uchwały Nr XVII/97/25 w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Białowieża na lata 2026–2029 wraz z prognozą kwoty długu i spłat zobowiązań na lata 2026–2038, ze sprawozdań grudniowych z wykonania planu dochodów i wydatków budżetowych od początku roku do dnia 31 grudnia roku 2025 (Rb–27s i Rb–28s), jak również z wyjaśnienia Nr Fn.3021.5.2026 Wójta Gminy Białowieża z dnia 16 stycznia 2026 r. w sprawie *Budżetu Gminy Białowieża na 2026 r. – Uchwała Rady Gminy Białowieża Nr XVII/98/25 z dn. 19 grudnia 2025 r.*, wynika, że na koniec 2025 roku Gmina Białowieża będzie posiadała przychody wewnętrzne (możliwe do zaangażowania w roku 2026) w ogólnej wysokości **3 398 424,23** zł. W konsekwencji w budżecie roku bieżącego gmina może zaangażować przychody wewnętrzne w wysokości niższej (o **192 016,77** zł), wynikającej z faktycznego ich wykonania w latach ubiegłych. **Wskazania wymaga, że przychody wewnętrzne mogą być wprowadzone do budżetu roku 2026 tylko pod warunkiem ich rzeczywistego wygenerowania w 2025 roku.**

Według założeń Wieloletniej Prognozy Finansowej Gmina Białowieża zamierza spłacać zaciągnięte w latach wcześniejszych zobowiązania dłużne do końca 2038 roku. W prognozowanym okresie nie zakłada zaciągania nowych zobowiązań, a zaprojektowane od 2027 r. dodatnie wyniki budżetów w całości będą służyły finansowaniu w poszczególnych latach rozchodów tytułem spłat wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Najwyższa kwota długu ma wystąpić w prognozowanym okresie WPF na koniec 2026 roku w wysokości 5 989 980,00 zł (co stanowi 28,38% planowanych dochodów budżetowych ogółem, a w odniesieniu do dochodów bieżących – 31,15%).

Z wartości określonych w WPF wynika, że w 2026 roku, jak i w latach kolejnych objętych prognozą, zostanie zachowana relacja, o której mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych, tj. wynikający z przepisów tego art. wskaźnik planowanej w poszczególnych latach łącznej kwoty spłaty zobowiązań nie przekroczy dopuszczalnego wskaźnika spłaty. **Podkreślenia wymaga, że omawiane relacje nie uwzględniają ewentualnego wzrostu planowanych do zaciągnięcia zobowiązań, które będą miały na celu sfinansowanie deficytu czy rozchodów w 2026 roku, które w obecnym kształcie nie znajdują pokrycia w przychodach wewnętrznych gminy.**

Zachowanie relacji z art. 243 ustawy o finansach publicznych tj. pomiędzy wskaźnikami planowanych w poszczególnych latach spłat zobowiązań a wskaźnikami dopuszczalnych limitów spłat, oparte jest (dla dopuszczalnych limitów spłat) przede wszystkim na założeniu osiągania tzw. nadwyżek operacyjnych, czyli dodatnich różnic między dochodami i wydatkami bieżącymi (sald operacyjnych spełniających reguły wydatkowe z art. 242 ustawy), a ponadto na projekcji dochodów ze sprzedaży majątku. Dochody z tego źródła przyjęto w latach 2026–2029 w kwotach odpowiednio: 140 000,00 zł, 30 000,00 zł, 32 000,00 zł, 32 000,00 zł. W roku 2026 zaplanowano nadwyżkę operacyjną w wysokości 2 635 973,00 zł a w kolejnych latach na poziomie od 2 718 965,00 zł (rok 2027) do 3 710 200,00 zł (rok 2038). Wskazania wymaga, że wartości

nadwyżek operacyjnych osiągniętych w latach 2019, 2021–2025 pozostają w granicach od 180 414,51 zł (rok 2024) do 3 108 901,24 zł (rok 2022), jedynie w roku 2020 odnotowano deficyt operacyjny w wysokości 18 049,03 zł, a ich średnia arytmetyczna z przywołanego okresu wyniosła 1 255 812,69 zł (uwzględniając przewidywane wykonanie 2025 roku w wysokości 1 681 834,91 zł). W związku z powyższym, **Skład Orzekający zauważa, że wartość nadwyżek operacyjnych szacowanych w opiniowanym projekcie została ustalona na poziomie, który może być trudny do zrealizowania i jest zależna od korzystnego kształtowania się czynników otoczenia makroekonomicznego.**

**Podsumowując Skład Orzekający stwierdza, że gmina nie będzie posiadała przychodów wewnętrznych w łącznej wysokości 3 590 441,00 zł, które mogłaby zaangażować w budżecie roku 2026 – co stanowi naruszenie art. 212 ust. 1 pkt 3 i 4 oraz 226 ust. 1 pkt 4, 5 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2025 r. poz. 1483, ze zm.), zgodnie z którymi uchwała budżetowa określa m. in. kwotę planowanego deficytu wraz ze źródłami jego pokrycia oraz łączną kwotę planowanych przychodów budżetu, a wieloletnia prognoza finansowa powinna być realistyczna i określać dla każdego roku m.in. sposób sfinansowania deficytu oraz przychody i rozchody, a także wskazuje, iż niezbędne jest zweryfikowanie założeń przyjętych zarówno w budżecie roku 2026, jak i w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Białowieża na lata 2026–2038 pod kątem ich realistyczności w celu zachowania właściwych relacji dla możliwości sfinansowania deficytu oraz obsługi długu publicznego.**

Mając powyższe na uwadze, Skład Orzekający postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE:

Od niniejszej uchwały służy prawo wniesienia odwołania do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Białymstoku, ul. Branickiego 13, w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.

Przewodnicząca Składu Orzekającego
Beata Chmielewska